

רבי יששכר בער הלוי הורוויץ זצ"ל
אב"ד ביחאוו חדש, ליובאוויטש וקאנאטאפ

שאלה ברין עצם שנמצא בבשר הלב אחר הבישול

רבי ישכר בער ב"ר צבי הירש סג"ל הורביץ הי' תלמידו של הרה"ק מהרי"ל מיאנאוויטש אחי אדמו"ר הזקן בעל התניא וקרוב משפחה לבית אדמו"רי חב"ד. הי' מ"ץ בעיירות ראגאטשוב (?-תקפ"ה) ביחאוו חדש (תקפ"ו-תקצ"ב) ליובאוויטש (תקצ"ג-תר"ב) וקאנאטאפ (על רבנותו בבוחאוו חדש ראה שו"ת צמח צדק חיו"ד סי' שמג).

הרבה להתכתב בשו"ת עם הגה"ק בעל הצ"צ, בפרט בתקופת רבנותו בליובאוויטש, שרבים היו שולחים על ידו שאלותיהם להצ"צ. פעם בשלהי קיץ תקצ"ו השיב לבקשה כזו (ראה קובץ יגדיל תורה נ"י. חמיו סי' מ"ג): "הנני להודיע שאדמו"ר שי' נסע מזה ... ואם יבא כ"ק לביתו ודאי לא אמנע הטוב מלשאלו כו' ואקבל תשובתו בכתב או בע"פ ... ע"כ ראוי ונכון לשאול דבר זה משאר רבנים המפורסמים כמו מהרב הג' ר' יצחק אייזיק מוויטעעפסק ... ר"י אייזיק מהאמי ... ר' דוד לוריא ... ר' גרשון משקלאב".

בתשובה אחת (שם ח"ב עמ' טו) מספר, שבצעירותו הי' מלמד ביאנאוויטש ויעץ לו מורו ורבו הרה"ק מהרי"ל שיקבל מלמדות שבעיר אחרת. בתשובה אחת (שם חמיו סי' מג) מספר שמלבד הנ"ל גר אף בזלאבין והאמיל. ובתשובה אחת (חאה"ע מדור דברים שנכתבו בשם רבינו סי' ג) כותב שהתחיל לסדר גטין בשנת תקע"ה.

עשרות שו"ת מאתו נדפסו בקובץ יגדיל תורה נ"י. ברבים מהם כותב שהתשובה היא בהסכם אדמו"ר שי' וכיו"ב. גם נדפס מאתו בספר 'מגדל עז' עמ' לג, ובקובץ אהלי שם, תשרי תשנ"א עמ' יא. השאלה נשלחה להגאון רבי דוד לוריא (רד"ל). נולד בשנת תקנ"ח, מגדולי התורה בדורו. חיבר פירושים על התלמוד הבבלי ועל פרקי דרבי אליעזר.

רבי דוד לוריא נולד למשפחה עשירה ומיוחסת בעיר ביחוב אשר בפלך מוויילב שבלטא. משפחתו התייחסה אל המהרש"ל. עוד כילד נודע כבעל כשרונות מיוחדים בתחום לימוד התורה. אביו רבי יהודה לוריא שכאמור לעיל היה עשיר גדול שכר לו מלמדים פרטיים. בגיל שתים עשרה עבר ללמוד בעיר וילנה כחלק מקשר שידוכין שיזם אביו עבורו. בוילנה למד אצל הרב שאול קצנלבוגן. בגיל שלוש עשרה התחתן. רבי דוד נשאר בוילנה עד לגיל שמונה עשרה ואז חזר לעירו ביחוב. נסתלק בגיל חמישים ושמונה בשנת תרט"ז.

בעז"ה היום יום ג' ששי למרחשון תקפטי"ת לפ"ק בוחאוו יע"א

מה' שלום וברכה לכבוד ה"ה הרב הג' המופלג המפורסם בתו"ר חריף ושנון כ"ש נודע בשער בת רבים כ' מזהר"ר דוד לוריא נ"ו.

העצם אשר ביד ידידינו המוכ"ז ר' זאב שו"ב ממח"ל נמצא פה בבשר הלב אחר הבישול (רק שארכה היה פי שנים שנשכר חציו שהיה חדוד) וכבר בשלו מן הבשר ההיא כב' וג' בתים – ואחרי העיון באחרונים בזה לא מלאני לבי' להורות בזה.

דהנה אף שהתב"ש¹ יישב קושיית הט"ז² על הב"ח³ – וגם הפר"ח⁴ מצא מקום להיתרא בזה עכ"ז אפילו בנמצא בבשר הלב לא הקילו אלא במין שוורים ידועים – ובעצם רחב כסכין. וכמעשה שהובא בלה"פ. והפר"ם⁵ שהכשיר אפילו בשאר בהמות בנמצא בבשר הלב כדי לחזק הלב (וכן מצאתי בש"ע דאמ"ד פרופס באשל אברהם שכתב בשם תשו' פ"ה שהועד לפניו שנמצא כן אפילו

1. יו"ד סי' מ אות ד.

2. יו"ד שם, סק"ד.

3. שם, סוף אות ו.

4. שם אות ה.

5. פמ"ג מש"ז סוף אות ד.

בשאר בהמות) אמנם ביש לו עוקץ מטריף בפר"מ – אף דלא הבנתי דבריו במ"ש שמראין הדברים דמעלמא אתי – דלכאורה דבריו לקוחים המה מהתב"ש שכתב בתחלת דבריו דאי דם קרוש הוא אין דרך להעשות כתמונה זו – אבל יש לחלק ולומר דהנה דווקא בנמצא בחלב הלב, ומדם שנקרש הוא – אבל בנמצא בבשר הלב והכי רבותייהו לחזק הלב, י"ל דהכי נמי רבותייהו כתמונה זו גם בעוקצין. (וגם י"ל קצת במשמעות לשון התב"ש דאינו מחמיר רק כשצדדיו שבורים, כעצם שנשבר. ובנ"ד אין זה כמו עצם שנשבר).

עכ"ז בנ"ד דכולהו ריעותא איתנהו בה שהעצם לבן ויש לו עוקץ ומחציתה שנשבר היה חד כמחט לא מלאני לבי להקל בזה נגד הפר"ם ולסמוך על הכרעתי מדעתי בדבר שגדולי האחרונים נסתבכו בזה.

כ"ד הנכסף לאמרותיו אמרות טהורות בקרוב,

ידידו מלו"נ יששכר בער הלוי הורוויץ

השמחה בלבישת לבנים

אמרו חז"ל במדרש הובא בטור הל' ר"ה, אומה זו יודעת אופי' של אלקי', דכל האומות מתעטפים שחורים ולובשים שחורים אבל ישראל לובשים לבנים ומתעטפים לבנים, לפי שיודעים שיעשה להם הקב"ה נס. ולכאורה אינו מובן מהו השמחה דלובשים לבנים, דאף שיודעים שיעשה להם נס מ"מ הרי הי' יותר טוב שלא יהי' משפט כלל. אך הענין הוא שהמשפט דר"ה הוא בשביל המשכת אור נעלה יותר, ועל זה הוא השמחה. וזהו מ"ש יעשה להם נס, דנס הוא למעלה מהטבע, היינו אור שלמעלה מהשתלשלות. כי זה היום תחלת מעשיך, כי המלכות נכללת בבחי' המלך המרום לבדו מאז, ומשם צריך להמשיך.

(סה"מ מלוקט ח"א ע' תפט)

בכיה של שמחה

הרה"ק בעל התניא אמר פעם שבלייל ראש השנה צריכה להיות העבודה בשמחה. נכנסו אליו נכדו כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" ור' נחום (בנו של כ"ק אדמו"ר האמצעי) ושאלהו, כיון שבר"ה צ"ל העבודה בשמחה א"כ למה הוא בוכה. והשיב להם שבכיתו היא בכי' של שמחה.

(תורת מנחם ח"ב ע' 4)